

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/70/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3518201870
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3518201870.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyho v spore žalobcu N. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. XX, J., v konaní zastúpeného Centrom na ochranu práv spotrebiteľa, so sídlom A. Hlinku 57/71, Piešťany proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o určenie neplatnosti právneho úkonu, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 24. októbra 2018, č.k. 5CsP/11/2018-49 takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov žalobcu uzatvorená dňa 17.02.2017 medzi žalobcom a žalovaným je neplatná. Výrokom II. žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o ich výške bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Z odôvodnenia vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal, aby súd určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorú uzavrel so žalovaným dňa 17.02.2017 je neplatná. V žalobe uviedol, že dňa 17.02.2017 uzavrel so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere a dohodu o zrážkach zo mzdy, pričom podpis dohody o zrážkach zo mzdy bol podmienkou pre poskytnutie úveru. Potom, čo sa dostal do omeškania so splácaním úveru, žalovaný predložil jeho zamestnávateľovi dohodu o zrážkach zo mzdy. Zastával názor, že zmluva o úvere zo dňa 17.02.2017 je spotrebiteľskou zmluvou, pričom inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje žalovanému ako veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom alebo iným nezávislým tribunálom. Umožňuje tak obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. V tejto súvislosti poukázal na znenie písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-30/12, I. S./POHOTOVOSTĚ a na rozhodnutia Krajského súdu Prešov zo dňa 31.05.2017 sp. zn. 6Co/72/2017 a Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19.06.2014 č.k. 5Co/554/2013. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žaloba žalobcu je dôvodná. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že strany sporu uzavreli dňa 17.02.2017 zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, na základe ktorej sa veriteľ na žiadosť spotrebiteľa zaviazal pri podpise tejto zmluvy dohodnutým spôsobom poskytnúť žalobcovi bezúčelový spotrebiteľský úver v sume 3.250 eur a spotrebiteľ sa zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť odplatu vo výške 0 eur, úrok spojený so spotrebiteľským úverom vo výške 1.098 eur, teda celkovo zaplatiť čiastku 4.348,80 eur v 36 pravidelných splátkach vo výške 120,80 eur počnúc dňom 17.03.2017. Úrok bol dohodnutý vo výške 20,01 % ročne, ročná percentuálna miera nákladov vo výške 21,96 % ročne a zároveň bola uvedená priemerná hodnota ročnej RPMN vo výške 15,12 %. Doba trvania zmluvy a termín poslednej splátky

bol určený dňom 17.02.2020. Zároveň v rovnaký deň 17.02.2017 strany uzavreli dohodu o zrážkach zo mzdy a iných príjmov podľa § 551 Občianskeho zákonníka, v ktorej žalobca ako dlžník súhlasil s tým, aby sa uspokojenie zabezpečenej pohľadávky veriteľa zabezpečilo vykonaním pravidelných mesačných zrážok a aby jeho zamestnávateľ zrážal mesačne z jeho mzdy čiastku 120,80 eur a uhradil uvedenú sumu na účet veriteľa až do celkovej výšky zabezpečenej pohľadávky. Žalobca ako dlžník zároveň súhlasil s tým, aby mu zamestnávateľ zrážal mesačne z jeho mzdy aj vyššiu čiastku, ako je uvedená v tejto dohode, až do zákonom stanovenej hranice pre výkon zrážok zo mzdy. Zmluva obsahuje aj vyhlásenie dlžníka, že sa pred podpisom s predmetnou dohodou oboznámil, súhlasí s jej znením bez pripomienok, bol poučený o jej následkoch, neodmieta ju a v plnom rozsahu s ňou súhlasí. Žalobca pri výsluchu uviedol, že si od žalovaného bral úver vo výške 1.300 eur, ktorým z časti hradil úvery, ktoré mu v predchádzajúcom období poskytol žalovaný a na účet mu bola vyplatená z tohto dôvodu iba suma 700 eur. Splátka bola dohodnutá vo výške 120 eur. Žalobca mal v banke dohodnutý trvalý príkaz na úhradu skorších úverov u žalovaného; v mesiacoch jún, júl však splátka neodišla, z ktorého dôvodu žalovaný od augusta 2017 pristúpil k realizovaniu zrážok zo mzdy. Napriek tomu, že žalobca vo februári 2018 predložil svojmu zamestnávateľovi neodkladné opatrenie, tento odmietol zastaviť vykonávané zrážky s odôvodnením, že požaduje k tomu pokyn žalovaného, ktorý žalovaný odmietol zamestnávateľovi dať napriek tomu, že ho na to žalobca dvakrát vyzval. Celkovo mu takto bola zo mzdy strhnutá suma 2.309,30 eur; za mesiace máj a jún mu bola strhnutá suma 777,78 eur, ktorá mu však bola neskôr zo strany zamestnávateľa vrátená. Žalobca uviedol, že v samostatnom konaní sa mieni domáhať vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo žalovanému na základe tejto skutočnosti. Súd na základe námietky žalovaného predovšetkým skúmal namietaný nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení napadnutej dohody o zrážkach zo mzdy a dospel k záveru, že naliehavý právny záujem na takomto určení je daný. Konštatoval, že z predloženej dohody o zrážkach zo mzdy je nesporné, že ide o formulárovú dohodu, do ktorej sa vpísali identifikačné údaje dlžníka, číslo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, suma získaná predmetným úverom, spolu s výškou dohodnutej mesačnej zrážky zo mzdy. Ďalej medzi zmluvnými stranami mala byť dohodnutá mesačná zrážka zo mzdy v rovnakej výške ako je výška splátky spotrebného úveru. Konštatoval, že hrubá nerovnováha v postavení strán v neprospech spotrebiteľa môže nastať aj vtedy, ak veriteľ vymáha pohľadávku voči spotrebiteľovi formou zrážky zo mzdy a takto vymožené prostriedky značne prekračujú sumu, ktorú by spotrebiteľ bol povinný zaplatiť pri dodržaní ustanovení v spotrebiteľských vzťahoch. Skutočnosťou, že žalovaný v pozícii veriteľa uplatnil svoje právo a požiadal zamestnávateľa žalobcu o realizáciu zrážky zo mzdy, pričom z časti boli tieto zrážky aj realizované a to aj napriek existencii neodkladného opatrenia, ktoré to zakazovalo, sa postavenie žalobcu stalo neistým a súčasne bolo ohrozené jeho právo na disponovanie so svojou mzdou. Naliehavý právny záujem žalobcu je okrem uvedeného daný aj skutočnosťou, že mechanizmus dohody o zrážkach zo mzdy je založený na subjektívnej predstave veriteľa o výške pohľadávky a jej príslušenstva, pričom výška pohľadávky síce môže mať oporu v zmluve, ale pri zmluve so zmluvnými podmienkami, ktoré neboli predmetom posúdenia súdu alebo inej objektívnej inštitúcie, je relevantné ex offio súdne preskúmanie práve z dôvodu nebezpečenstva, že spotrebiteľ zmluvné podmienky nedokáže vyhodnotiť. V danej veci preskúmaná dohoda o zrážkach zo mzdy je v prvom rade značne neprehľadná a nezrozumiteľný právny úkon. Jeho vyhotovenie v troch jazykových mutáciách, pričom jednotlivé zmluvné ustanovenia nasledujú v texte zmluvy po sebe bez výraznejšieho oddelenia spôsobuje sťažujúcu orientáciu v texte samotnej dohody a jeho neprehľadnosť a nezrozumiteľnosť. Súd pritom v konaní nemal preukázaný žiadny dôvod, prečo by musela byť zmluva vyhotovená práve takýmto spôsobom, keď aj pri zohľadnení faktu, že zamestnávateľ žalobcu má sídlo v Rakúsku, nenašiel žiadny dôvod na použitie maďarského jazyka. Táto skutočnosť len podporuje fakt, že išlo o vopred pripravenú zmluvu určenú pre viacerých spotrebiteľov. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že dohoda o zrážkach zo mzdy musí obligatórne obsahovať označenie pohľadávky o uspokojenie ktorej ide a výšku dohodnutých zrážok. Uvedené náležitosti predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy neobsahovala, neobsahovala predovšetkým výšku pohľadávky, ktorá má byť zabezpečená (opisuje len možné spôsoby jej vzniku), vymedzenie zabezpečovanej pohľadávky je teda neurčité a preto neplatné podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Neurčité je aj zmluvné dojednanie v dohode o zrážkach zo mzdy týkajúce sa výšky splátok. Medzi účastníkmi zmluvy bola síce dohodnutá splátka vo výške 120,80 eur, ale dlžník zároveň súhlasil s tým, aby mu zamestnávateľ zrážal mesačne z jeho mzdy aj vyššiu čiastku, ako je uvedená v tejto dohode, až do zákonom stanovenej hranice pre výkon zrážok zo mzdy. Uvedené ustanovenie predstavuje jednostranné neprimerané zvýhodnenie zmluvnej strany veriteľa, ktorý má byť bezpodmienečne uspokojený aj nad dohodnutú výšku mesačnej zrážky. Nepripustné navyšovanie zrážok zo mzdy nad dohodnutú výšku predstavuje obchádzanie náležitosti dohody o výške mesačných zrážok zo mzdy. Žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobcu o realizáciu

zrážok, tieto boli aj reálne uskutočňované v období 8/2017 až 6/2018, pričom jednotlivé zrážky ani raz nedosiahli dohodnutú výšku 120,80 eur, ale vždy ju prevyšovali, niekedy až trojnásobne. Záverom súd poukázal na skutočnosť, že je faktom, že zamestnávateľ žalobcu nerešpektoval neodkladné opatrenie a pokračoval v realizácii zrážok aj po právoplatnosti nariadeného neodkladného opatrenia, čím podľa názoru súdu porušil zákon v neprospech žalobcu. S ohľadom na uvedené skutočnosti súd dospel k záveru, že napadnutá dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná, a to jednak preto, že nespĺňa zákonné náležitosti tohto právneho úkonu a zároveň je neprijateľnou podmienkou spôsobujúcu hrubý nepomer v právach a povinnostiach strán, a to v neprospech spotrebiteľa. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ako odvolací dôvod uplatnil ustanovenie § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Citoval ustanovenie § 137 CSP, v súvislosti s čím poukázal na skutočnosť, že žalobca podal žalobu v zmysle ustanovenia § 137 písm. c) CSP, teda o určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu. Žalobca nepreukázal z akého osobitného predpisu vyplýva právo domáhať sa určenia neplatnosti právneho úkonu; vyslovil názor, že zo žiadneho osobitného predpisu právo domáhať sa takéhoto určenia ani nevyplyva. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Žilina sp. zn. 17Csp/52/2016 zo dňa 07.06.2017, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. Cdo/251/2015 z 16. marca 2016 a rozsudok Okresného súdu Levice sp. zn. 7C/681/2015 zo dňa 24.11.2017. Ďalej uviedol, že v prípade ak by súd určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná, nevyriešilo by to aj tak s konečnou platnosťou stav právnej neistoty medzi sporovými stranami, pretože definitívne vyriešiť danú otázku, či bolo plnené na existujúci alebo neexistujúci záväzok, možno len v konaní o návrhu na plnenie. Pokiaľ ide o samotnú dohodu o zrážkach zo mzdy, vyslovil názor, že táto bola uzavretá platne podľa § 551 Občianskeho zákonníka v súlade s platnými právnymi predpismi, ide o dohodu zmluvných strán, ktorú uzatvorili na základe ich dobrovoľnosti. Dohoda o zrážkach zo mzdy je obsiahnutá na samostatnom dokumente, pričom žalobca mal možnosť si predmetnú dohodu preštudovať a až následne na to potvrdiť jej prijatie svojim vlastnoručným podpisom. Zastával názor, že nerealizovaním dohody o zrážkach zo mzdy by žalobcovi vznikla závažnejšia ujma ako realizovaním tejto dohody, pretože nerealizovaním zrážok zo mzdy by bol záväzok žalobcu voči žalovanému vyšší ako keby sa pravidelne vykonávali zrážky zo mzdy. Dohoda o zrážkach zo mzdy spĺňa všetky základné náležitosti, a preto nie je možné ju vyhlásiť za neplatnú. Vyplnením dohody o zrážkach zo mzdy mal možnosť žalobca dohodu individuálne dohodnúť, teda znemožňuje to, aby šlo iba o formulárovú listinu, ktorú možno buď prijať alebo odmietnuť, pričom žalobca svojim pričinením sa podujal k jej podpisu, k prijatiu, ovplyvneniu obsahu a preto nemožno hovoriť o absencii individuálneho dojednania zabezpečovacieho prostriedku. Ak sám zákonodarca v súlade s príslušnou európskou legislatívou zabezpečenie pripúšťa, v žiadnom prípade preto nemožno námietku žalobcu o neprijateľnosti dohody o zrážkach zo mzdy považovať za relevantnú. Na základe uvedeného mal za to, že neexistuje žiaden zákonný dôvod preto, aby dohoda o zrážkach zo mzdy ako zabezpečovací inštitút nemohla byť so spotrebiteľmi uzatváraná.

3. Žalobca sa k odvolaniu žalovaného písomne nevyjadril.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

5. Pokiaľ ide o procesnú prípustnosť žaloby, odvolací súd bol toho názoru, že naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy v predmetnej veci žalobca preukázal. Bol toho názoru, že iba týmto spôsobom, teda podaním žaloby o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy sa mohlo odstrániť neisté právne postavenie žalobcu, spočívajúce predovšetkým v tom, že jeho zamestnávateľ pokračoval vo vykonávaní zrážok zo mzdy na základe predloženej dohody, ktorú žalobca považoval za neplatnú, a to dokonca aj potom, čo mu bolo neodkladným opatrením súdu zakázané vo výkone zrážok zo mzdy pokračovať. Námietka žalovaného o nedostatku danosti naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení tak nebola dôvodná, preto odvolací súd preskúmal vec po vecnej stránke.

6. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, ktorú uzavrel so žalovaným dňa 17.02.2017. Súd uviedol, že dohoda o zrážkach zo mzdy predstavuje zabezpečovací prostriedok peňažnej pohľadávky, ktorú uzatvára veriteľ s dlžníkom, pričom dohoda musí v zmysle § 551 ods. 1 Občianskeho zákonníka obsahovať označenie pohľadávky, o uspokojenie ktorej ide a výšku dohodnutých zrážok. Vzhľadom k tomu, že dohoda o zrážkach zo mzdy neobsahovala určité označenie pohľadávky, o uspokojenie ktorej ide a výšku dohodnutých zrážok, súd túto považoval za neplatnú, zároveň ako dôvod jej neplatnosti vyhodnotil skutočnosť, že je neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou hrubý nepomer v právach a povinnostiach strán v neprospech spotrebiteľa.

7. Po preskúmaní spisu odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie na podklade zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie dospel k záveru, že predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatným právnym úkonom v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uzavretá dohoda o zrážkach zo mzdy je neurčitá preto, že z nej nie je jednoznačne zrejmé, aká pohľadávka má byť zabezpečená a v akej výške, keď žalobcovi nemohla byť známa ani výška prípadnej pohľadávky v nej obsiahnutá a ani výška zrážky. Dohoda požaduje od žalobcu plnenia, o ktorých nebol preukázateľne pred uzavretím dohody (§ 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka) a ani po nej informovaný. Žalovaný by si na základe spornej dohody mohol zrážkami zo mzdy vymôcť svoju pohľadávku, avšak žalobca by bol v právnej neistote ohľadne výšky pohľadávky, pozostávajúcej z príslušnej zložky.

8. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o neurčitosti stanovenia výšky pohľadávky, ktoré mali byť zabezpečené spornou dohodou o zrážkach zo mzdy, v ktorej minimálne absentuje uvedenie výšky pohľadávky, prípadne taký spôsob jej vymedzenia, ktorým by bolo nespochybniteľné, v akom rozsahu zrážky zo mzdy sa budú v budúcnosti zo mzdy žalobcu vykonávať. Ak predmetná dohoda opisuje len možné spôsoby jej vzniku (existujúce, budúce, podmienené záväzky v neurčitej výške), ktoré do budúca vyplynú zo zmluvy a jej prípadných dodatkov, tak takéto dojednanie je nutné považovať za neurčité, v dôsledku čoho je s poukazom na ustanovenie § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatné. V čase uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy teda zabezpečovaná pohľadávka nebola presne a úplne konkretizovaná, a teda dlžník nemohol platne prejavíť vôľu a uspokojiť pohľadávku veriteľa prostredníctvom predmetného zabezpečovacieho prostriedku. V čase uzatvorenia zmluvy totiž musí dlžník, o to viac v postavení spotrebiteľa, poznať pohľadávku akého druhu zabezpečuje a aká je jej konečná výška. V opačnom prípade by bol nastolený nerovnovážny stav v prospech veriteľa, ktorý by si mohol autoritatívne určiť výšku pohľadávky, pričom by mu nič nebránilo do sumy pohľadávky zahrnúť aj čiastky, ktoré prípadne neboli riadne dojednané v zmluve, od ktorej sa odvodzuje uzatvorenie dohody o zrážkach zo mzdy. Je tomu tak aj v danom prípade, nakoľko zmluvné strany sa v dohode o zrážkach zo mzdy mali dohodnúť o tom, že súčasťou pohľadávky sú aj napr. náhrada škody, ktorá veriteľovi vznikne na základe zmluvy o úvere; pohľadávky, ktoré vzniknú v dôsledku a v súvislosti s odstúpením a vypovedaním zmluvy; pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia; pohľadávky, ktoré vzniknú na základe odporovateľného právneho úkonu. Ak teda nie je určito a zrozumiteľne v dohode o zrážkach zo mzdy vyčíslená pohľadávka, ktorá sa má zabezpečiť, môže vzniknúť situácia, že veriteľ si bez akýchkoľvek možností dlžníka na obranu uplatní pohľadávku vo výške, na ktorú by nemal pri náležitej súdnej kontrole nárok v plnom rozsahu.

9. Vychádzajúc z vyššie konštatovaného, predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy je absolútne neplatná s poukazom na ustanovenie § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný. Dohoda o zrážkach nebola určitá minimálne v pohľadávke, ktorá má byť touto dohodou zabezpečená, čo malo za následok správny záver súdu prvej inštancie o tom, že uzavretá dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

10. Vzhľadom na uvedené odvolacie námietky žalovaného neboli dôvodné, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny a preto odvolací súd tento potvrdil v celom rozsahu podľa § 387 ods. 1 CSP.

11. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi, ktorý bol v odvolacom konaní plne úspešný, nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si žalobca náhradu týchto trov neuplatnil a trovy odvolacieho konania mu nevyplývajú ani z obsahu spisu.

12. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).